

SECALE, amb la qual seria incompatible. al capdavant *siliqua* 'tavella de llegum' no n'està gaire més allunyat pel sentit i menys per la fonètica, i també és d'etimologia desconeguda (Ernout-M.) o molt incerta (malgrat de Pok., *IEW*, 924).

SILIGO ha deixat menys descendents romànics que SECALE, però tant de SILIGO com del seu derivat SILIGNEUS (*REW*, 7917, 7916a) n'hi ha uns quants en dialectes d'Itàlia, Sardenya i Rètia, que si no m'enganyo són equívocs o contradictoris pel que fa a la quantitat de la *i* medial; sembla que tampoc no n'hi ha testimonis en vers 1 que la quantitat *siliigo* que porten els lèxics es basa en la quantitat del sufix llatí *-igo, -iginis*: però no està establert si la declinació en *-iginis* és originària a desgrat de derivats tardans *siliginarius, -naceus*: la forma SILIGNEUS del manlleu grec *σιλιγγιον* (glosses), i postulada per la forma sarda, més aviat suposarien que no hi ha tal sufix en els orígens, per més que hi pogués ser introduït analògicament.

Sembla que Aebischer, *l c*, cerquí una confirmació de l'enllaç SECALE-SILIGO en els testimonis que troba de l'ús de l'un per l'altre en textos medievals d'Itàlia i Alemanya Això també es dona a Catalunya. En les *VidesR* (f° 50r2) hi ha *panis siligims* en l'original llatí (127.11) que els frares de Cuixà traduren per *pa de sègel* (P) o *de segla* (B); en el text llatí d'Arnau de Vilanova hi ha *siligo* on la versió catalana que hem citat posa *sèguel*. Com que els textos trobats per Aebischer també són tardans, cal, però, reconèixer com a possible que encara en tot això hi hagi més confusions de traductors i escribes medievals que proves que SECALE i SILIGO tingueren parcialment el mateix significat.

Per acabar, aquí caldrà que no oblidem de tenir també en compte les dades del basc, per més que es tracti de mots manllevats del llatí o romànic antic: hi ha *zek(h)ale* 'sègol' amb gran extensió en l'idioma, però és *zikirio*, també 'sègol', a Guipúscoa i Biscaia (Mitxelena, *Fon Ht Vca*, 281, 314) i és *zikirio* en el parlar d'Ataun (*Anuario de Eusko-Folklore* XVII, 70): ara bé la *-r* d'aquest és resultat, normal en basc, d'una *-L* intervocàlica, i denota un manlleu molt antic, cosa també provada per les dues *z*: i aquí la semblança amb SILIGO és ben notable (ordre *k-r* metatètic?, contaminació amb SECALE?) En total, encara queda bastant per investigar o puntualitzar, però sembla que la interdependència de SECALE i SILIGO resta força clara.

En últim terme l'origen dels dos mots llatins s'ha de cercar en una llengua no-indoeuropea no llunyana del Mediterrani. Que fos dels Balcons (com creu Hoops, invocat per Hofmann) no està pas aclarit (a desgrat de l'albanès, que és manlleu, i dels tempteigs de Bartoli). K. Treimer, lingüista savi i seriós, el relaciona amb un sum(eri) *saggal* 'farratge' («futter») i rut(ul) *suk* 'gra menut' (*Congr. Intern Onom*, Salm, 1955, p. 146). Caldrà, doncs, cercar més per la banda asiànica, però val a dir que trobem a faltar representants grecs; car hi ha *σικύλη* només en glosses greco-llatines, poc antigues, *CGL* VII, 238, i avui en dialectes neo-grecs, GMeyer, *Sutzb. Wien* cxxxii, ii, 59; Rohlf, *EWUG*, 60

§ 1926.

DERIV.: *Segolejar*. +*Segalassa* 'espècie de llastó', que em semblà igual a l'abellatge valencià, a Cadaqués (1964); cf. *segalissa* a REGALISSIA. *Segalar* 'camp de sègol' (cat. occid. S. XVII, *DAG*, i molt en toponímia, en la qual també abunden *Segaler, -era*), i variant *segolar* i *seglar* *Segalós* [*froment segalós* 1380, *AlcM*]; avui *segalós* subst. 'mestall de sègol i blat' C de Tremp (*DAG*), «barreja de blat i sègol que se sembra i se'n fa pa» (Areu, 1933), Barravés (*BDC* VI, 34) i ho anoto a Taüll, Barruera i Vilaller (1953); en una vella escriptura de Taüll copiada el 1830, però força anterior: «presta de quístia est poble --- coranta una lliura, 3 sds. al senyor Conde [D'Erill], en ordi o blat *segalós* ---»; altres vegades *segelós* i el collectiu *segolosar* (aforisme agrícola, en *DAG*).

DERIV SAVI: *Secalina*

1 Sens dubte fou i haurà estat sempre freqüent que, com aquí, s'esmentin junts el sègol i els cigrons (cf. *blat, ciurons* ---, c. 1380, vol. I, 829b14). Potser aquí hi ha clau del misteri fonètic que importa l'aparició de la moderna variant *cigró* en lloc del regular *ciuró/ceuró*, general antigament i encara molt estès, que ens esforcem d'explicar per via fonètica a l'art. *CIGRÓ*, en una forma que temo no convencerà gaires lingüistes; cf. *sigaró*. Es concebria que dient-se sovint *sèguel-ce(ur)ó* (o *segle/ciuró* etc.), la *-g-* es contagiés, canviant-ho en *cegueró/ceguró/ciugeró* i, amb la normal reducció de *ar* a *r*: *cigró* — 2 Es dubta molt que en francès sigui ben autòcton, i tant Bourciez, *Phon. Hist. Fr.*, § 133II, com Bloch *1, 2*, més aviat ho neguen: mig-savi o forma propagada des del Midi. Més aviat que la data, car en cosa així, trobant-se ja en el S. XIII, no és massa tardana, xoquen la *-g-* i el vocalisme *ei*, no *oi*. No són arguments ben conclusius, a causa de l'estructura sui generis del mot. Per a *ei*, es podria argüir que el caràcter protoxíton va travar la *e* a mig camí de l'evolució *e > ei > oi*, i no sembla impertinent d'invocar els casos de *treize, seize* TRÈDECIM, SÈDECIM, i *Seme* de SÈQUANA; quant a la *g*, és veritat que la forma *soile*, també del S. XIII, i tant aquesta com *seille*, molt esteses pels patois, inspiren més confiança, car el tipus FÉCATU ha donat *foie*; de tota manera és clar que havent-hi A postònica no hem d'esperar resultats com els de *-CÜL-* (ben d'hora reduït a *-CL-*); com que la A postònica també acaba per caure en francès (*chanvre, chaume* etc.), i va existir una variant *fe(i)ge* al costat de *foie* (cf. el nostre *fetge*, i el derivat francès *feugier > figer*), ¿no es podria suposar que en sobrevenir finalment la síncope, el contacte amb la *-l-* va impedir la desoclusió de la *-g-* intervocàlica? El cas de *agle* AQUILA no és pas igual, puix que hi ha *ÿ*, però tanmateix també llavors es líquida en posició intervocàlica la *κ* (AQUA > *eaue*, AQUARIUM *évier, lieu*, fr. ant *ive* EQUA) i en *agle* ha restat *g*; val a dir que en aquest sí que es concep una influència cultista, que és molt més difícil de concebre en un mot tan rar en llatí i tan rústic com SECALE — 3 PSW VII, 511-2; Rayn.